

Δήλωση

Δήλωση 04/2022 σχετικά με τις επιλογές σχεδιασμού για ένα ψηφιακό ευρώ από την άποψη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων

Εκδόθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2022

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) εξέδωσε την ακόλουθη δήλωση:

Τον Ιούλιο του 2021 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποφάσισε να δρομολογήσει 24μηνη φάση έρευνας για την ενδεχόμενη εισαγωγή ενός ψηφιακού ευρώ, με στόχο να προβεί στην έκδοσή του δύο ή τρία έτη αργότερα, εφόσον εγκριθεί¹.

Δεδομένων των πιθανών υψηλών κινδύνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες που θα μπορούσε να συνεπάγεται για τους ευρωπαίους πολίτες η υλοποίηση ενός τέτοιου έργου, το ΕΣΠΔ δημοσίευσε επιστολή² με την οποία υπενθύμισε την αρχή της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού και παρείχε συμβουλές σχετικά με το θέμα αυτό κατά τη φάση της έρευνας. Μετά τη θετική ανταπόκριση της ΕΚΤ, το ΕΣΠΔ ξεκίνησε να διοργανώνει συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων με τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων και την επιχειρησιακή ομάδα για το ψηφιακό ευρώ, οι οποίες αποδείχθηκαν πολύ χρήσιμες για την καλύτερη κατανόηση του έργου. Οι ανταλλαγές αυτές έδωσαν στο ΕΣΠΔ τη δυνατότητα να ενημερώνει τακτικά την επιχειρησιακή ομάδα της ΕΚΤ σχετικά με τις επιπτώσεις πολιτικής του έργου όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων.

Τον Φεβρουάριο του 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής: Επιτροπή) ανακοίνωσε την πρόθεσή της να υποβάλει σχέδιο ενωσιακής νομοθετικής πράξης για τη στήριξη της εισαγωγής του ψηφιακού

¹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. τις [συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με το ψηφιακό ευρώ \(europa.eu\)](#), ερώτηση 8.

² https://edpb.europa.eu/system/files/2021-07/edpb_letter_out_2021_0111-digitaleuro-toecb_en_1.pdf

ευρώ στο δίκαιο της ΕΕ το 2023³. Τέλος, το 2021 και το 2022 το Eurogroup πραγματοποίησε διάφορες θεματικές συζητήσεις για την παρακολούθηση των κύριων πτυχών πολιτικής του έργου, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών που αφορούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων.

Δεδομένου ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έλαβε πρόσφατα μέτρα σχετικά με ένα πρώτο υποσύνολο επιλογών σχεδιασμού στο πλαίσιο της φάσης έρευνας, ιδίως όσον αφορά τη διαθεσιμότητα του ψηφιακού ευρώ εντός και εκτός διαδικτύου, το επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής και τους μηχανισμούς διαβίβασης, το ΕΣΠΔ επιθυμεί να υπενθυμίσει γραπτώς τις οδηγίες που παρασχέθηκαν και τη θέση που διατυπώθηκε κατά το προηγούμενο έτος.

Προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού

Ως προκαταρκτική παρατήρηση, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει¹ ότι η διασφάλιση ενός πολύ υψηλού επιπέδου προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, σύμφωνα με τις προσδοκίες των πολιτών, έχει ζωτική σημασία για τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης των Ευρωπαίων στο μελλοντικό ψηφιακό ευρώ, η οποία αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας του έργου. Σε σύγκριση με τα μετρητά και τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζουν για την ιδιωτική ζωή και τις ελευθερίες, είναι βέβαιο ότι η ιδιαίτερη αξία της πρότασης για το ψηφιακό ευρώ, στο πλαίσιο ενός ήδη εξαιρετικά ανταγωνιστικού και αποδοτικού περιβάλλοντος πληρωμών, θα είναι το υψηλό επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής —η εξασφάλιση του οποίου αποτελεί καθήκον του δημόσιου τομέα— το οποίο θα αποτελέσει καθοριστικό κίνητρο για την υιοθέτηση του ψηφιακού ευρώ από τους πολίτες της ΕΕ. Για τον λόγο αυτό, το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να προσομοιάζει όσο το δυνατόν περισσότερο στα μετρητά.

Το ΕΣΠΔ συνιστά, προκειμένου να τηρηθούν οι αρχές της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, να διερευνηθούν στη φάση της έρευνας διάφορες τεχνολογικές λύσεις, οι οποίες είναι ήδη διαθέσιμες ή μπορούν να προσαρμοστούν κλιμακωτά με άλλον τρόπο εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, ώστε να καταστεί δυνατή η σύγκριση μεταξύ διαφόρων επιλογών σχεδιασμού με γνώμονα την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιλογές σχεδιασμού που θα υιοθετήσει η ΕΚΤ θα πρέπει να βασίζονται σε τεκμηριωμένη εκτίμηση των επιπτώσεων όλων των σχετικών κινδύνων, στο πλαίσιο της οποίας θα προωθούνται καινοτόμες τεχνολογίες που ενισχύουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής [όπως τα ηλεκτρονικά μετρητά (e-cash), η μέθοδος απόδειξης μηδενικής γνώσης].

Σε αυτή τη φάση της έρευνας, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ενέκρινε επιλογές σχεδιασμού για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων με βάση τη φύση της επικύρωσης των συναλλαγών και το είδος της χρήσης (εντός ή εκτός διαδικτύου) του ψηφιακού ευρώ, όπως προκύπτει από τα έγγραφα που παρουσίασε η ΕΚΤ στη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη⁴ και

³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Η κατάσταση της Ένωσης το 2021, δήλωση προθέσεων, https://state-of-the-union.ec.europa.eu/system/files/2022-09/SOTEU_2022_Letter_of_Intent_EL_1.pdf

⁴https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov220504_fou_nddesignoptions.en.pdf?6350327ade6044017df4df0a8812b7dc

επιβεβαιώθηκε από την έκθεση της ΕΚΤ σχετικά με την πρόοδο της φάσης της έρευνας για το ψηφιακό ευρώ που δημοσιεύτηκε πρόσφατα⁵.

Αποφυγή της συστηματικής επικύρωσης και ιχνηλάτησης των συναλλαγών

Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι το «βασικό σενάριο» που επέλεξε η ΕΚΤ συνίσταται στην ανάπτυξη μιας μορφής ψηφιακού ευρώ που θα είναι διαθέσιμη εντός διαδικτύου, ενώ οι συναλλαγές θα επικυρώνονται από τρίτο⁵. Η εν λόγω επιλογή σχεδιασμού θα έχει ως αποτέλεσμα τη διασφάλιση πλήρους διαφάνειας ορισμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων συναλλαγών) έναντι του τρίτου για τους σκοπούς της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ). Η εισαγωγή μορφής διαθέσιμης εκτός διαδικτύου, με ιδιωτικές συναλλαγές και διαθέσιμα για ανέπαφες πληρωμές χαμηλότερης αξίας, καθώς και μιας προσέγγισης «επιλεκτικής προστασίας της ιδιωτικής ζωής»⁵ για τη μορφή που θα είναι διαθέσιμη εντός διαδικτύου, όπου μόνο οι συναλλαγές μεγάλης αξίας θα υπόκεινται σε ελέγχους ΚΕΧ/ΧΤ, θεωρείται ότι «υπερβαίνουν το βασικό σενάριο» και χρειάζονται περαιτέρω διερεύνηση.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι πολιτικής που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το υψηλό επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής που μόνο ο δημόσιος τομέας μπορεί να διασφαλίσει, ενδέχεται να μην είναι πάντα σκόπιμο να προβλέπεται επικύρωση των συναλλαγών από τρίτο. Κατά κανόνα, οι κανονιστικοί έλεγχοι, εάν κριθούν απαραίτητοι, θα πρέπει να διενεργούνται εκ των υστέρων και σε στοχευμένη βάση, εφόσον υπάρχει συγκεκριμένος κίνδυνος όσον αφορά την ΚΕΧ/ΧΤ. Η επικύρωση όλων των συναλλαγών που πραγματοποιούνται σε ψηφιακό ευρώ ενδέχεται να μη συνάδει με τις αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας στο πλαίσιο της προστασίας των δεδομένων, όπως αυτές ερμηνεύονται από τη νομολογία του ΔΕΕ⁶.

Όριο προστασίας της ιδιωτικής ζωής, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου

Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ προτείνει να εισαχθεί στο βασικό σενάριο, τόσο για τη μορφή που θα είναι διαθέσιμη εντός διαδικτύου όσο και για τη μορφή εκτός διαδικτύου, ένα «όριο προστασίας της ιδιωτικής ζωής», εκφραζόμενο ως αξία της συναλλαγής, κάτω από την οποία δεν θα μπορεί να πραγματοποιηθεί ιχνηλάτηση των συναλλαγών· με αυτόν τον τρόπο θα διασφαλιστεί η εμπιστοσύνη των πολιτών όσον αφορά το απόρρητο των καθημερινών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ και θα αποτυπωθεί ο χαμηλός κίνδυνος από την άποψη ΚΕΧ/ΧΤ. Αυτή η απουσία ιχνηλάτησης σημαίνει ότι οι συναλλαγές χαμηλής αξίας δεν υπόκεινται σε ελέγχους και δεν καταγράφονται στους λογαριασμούς του ενδιάμεσου φορέα.

Επιπλέον, το ΕΣΠΔ συνιστά το ψηφιακό ευρώ να διαμορφωθεί με τρόπο που να πλησιάζει όσο τον δυνατόν περισσότερο σε διομότιμο (peer-to-peer) σύστημα, διαθέσιμο τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, και όχι ως σύστημα που βασίζεται σε λογαριασμούς. Εάν για τη λειτουργία του

⁵https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/profuse/shared/files/dedocs/ecb.dedocs22092_9.en.pdf· σελίδες 5 έως 8.

⁶ Βλέπε ειδικότερα: La Quadrature du Net και λοιποί (υπόθεση C-511/18, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020), ECLI:EU:C:2020:791· Tele2 Sverige AB (υπόθεση C-203/15, απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016), ECLI:EU:C:2016:970· Ministerio Fiscal (υπόθεση C-207/16, απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2018), ECLI:EU:C:2018:788.

ψηφιακού ευρώ απαιτείται λογαριασμός, το ΕΣΠΔ συνιστά να διερευνηθεί αν και με ποιον τρόπο η λειτουργία του θα μπορούσε να περιορίσει τις διασυνδέσεις με τραπεζικούς λογαριασμούς ή λογαριασμούς ηλεκτρονικού χρήματος στο χρονικό σημείο κατά το οποίο οι χρήστες πραγματοποιούν καταθέσεις ή αναλήψεις από το πορτοφόλι ψηφιακού ευρώ, όπως συμβαίνει επί του παρόντος με τα ΑΤΜ⁷.

Ανάγκη για ειδικό κανονιστικό πλαίσιο

Επιπλέον, το ΕΣΠΔ συνιστά, παράλληλα με την εξέταση άλλων νομικών ζητημάτων, την ανάπτυξη ειδικού νομικού πλαισίου για το ψηφιακό ευρώ, το οποίο θα πρέπει να καλύπτει ειδικά τις πτυχές της προστασίας των δεδομένων και της ΚΕΧ/ΧΤ. Πράγματι, το ισχύον νομικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές πληρωμές⁸ δεν φαίνεται να είναι κατάλληλο για ένα εργαλείο όπως το ψηφιακό ευρώ, το οποίο έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά από άλλα μέσα ηλεκτρονικών πληρωμών που υπάρχουν σήμερα από την άποψη των στόχων πολιτικής και του επιπέδου εμπιστοσύνης που απαιτείται για την ικανοποίηση των προσδοκιών του κοινού. Το ΕΣΠΔ συνιστά να ενταχθεί το συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο στο «βασικό σενάριο» που έχει προβλεφθεί από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόθεση της Επιτροπής να προτείνει ένα τέτοιο νομικό πλαίσιο το 2023. Είναι έτοιμο να παράσχει σχετική καθοδήγηση στην Επιτροπή και, στη συνέχεια, στους συννομοθέτες, ώστε να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ της προστασίας των δεδομένων και άλλων στόχων, όπως η ΚΕΧ/ΧΤ, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών στόχων που σχετίζονται με την εισαγωγή του ψηφιακού ευρώ. Η εν λόγω καθοδήγηση θα μπορούσε να βασιστεί στην παρούσα δήλωση, σε άτυπες συνεδριάσεις, εφόσον κριθεί απαραίτητο, και σε κοινή γνωμοδότηση των ΕΣΠΔ/ΕΕΠΔ σχετικά με το σχέδιο της νομοθετικής πράξης της Επιτροπής.

Όσον αφορά την ορθή εκ των προτέρων εκτίμηση των κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι θα απαιτηθεί διενέργεια εκτίμησης των επιπτώσεων σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς για την προστασία των δεδομένων. Το ΕΣΠΔ συνιστά επίσης, προτού προταθούν συγκεκριμένες επιλογές σχεδιασμού, να διενεργηθούν ταυτόχρονα εκτιμήσεις κινδύνου τόσο για την προστασία της ιδιωτικής ζωής όσο και για την ΚΕΧ/ΧΤ, προκειμένου να εκτιμηθούν συνολικά και να μετριάσουν αμφότεροι οι κίνδυνοι, οι οποίοι είναι κατά κάποιον τρόπο αλληλένδετοι.

Ενθάρρυνση του δημόσιου δημοκρατικού διαλόγου

Τέλος, το ΕΣΠΔ καλεί την ΕΚΤ και την Επιτροπή να ενισχύσουν τον δημόσιο διάλογο σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ψηφιακές πληρωμές. Κατά την άποψη του ΕΣΠΔ, η ΕΚΤ και η Επιτροπή θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν την πρόσθετη εξωτερική συμβολή της κοινωνίας των πολιτών και της ακαδημαϊκής κοινότητας αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο το έργο για το ψηφιακό ευρώ θα μπορούσε, στην πράξη, να πληροί τα υψηλότερα πρότυπα προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

---

⁷ Αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές ή τραπεζικές μηχανές που χρησιμοποιούνται για αναλήψεις μετρητών.

⁸ Οδηγία 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, και οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά.

Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις γόνιμες ανταλλαγές απόψεων που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής με την επιχειρησιακή ομάδα της ΕΚΤ για το ψηφιακό ευρώ, και είναι έτοιμο να παράσχει περαιτέρω συμβουλές στην ΕΚΤ, ενόσω η φάση έρευνας βρίσκεται σε εξέλιξη, εξετάζοντας και εμβαθύνοντας στις προβλεπόμενες επιλογές σχεδιασμού, προκειμένου να συμβάλει με καθοριστικό τρόπο στην επιτυχία του έργου για ένα ψηφιακό ευρώ που σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων όσον αφορά την προστασία των δεδομένων.

Όσον αφορά την εφαρμογή της πρωτοτυποποίησης διεπαφών χρήστη για την περίπτωση χρήσης του ηλεκτρονικού εμπορίου⁹, το ΕΣΠΔ συνιστά να διασφαλιστεί ότι η πρόταση θα συνάδει με την απόφαση Schrems II και άλλους εφαρμοστέους κανόνες για την προστασία των δεδομένων.

Για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Η Πρόεδρος

(Andrea Jelinek)

---

⁹ <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews220916.en.html>